

Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība

Reģistrācijas Nr. 40008043830, Bruņinieku iela 29/31, Rīga, LV-1001, Latvija
Tālrunis: 672 70 273, e-pasts: lizda@lizda.lv, www.lizda.lv

Rīgā

02.02.2021. Nr. 16

Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam
Finanšu ministram Jānim Reiram
Izglītības un zinātnes ministrei Ilgai Šuplinskai

Informācijai:
Latvijas Zinātņu akadēmijai
Latvijas Zinātņu padomei
Rektoru padomei
Latvijas Augstskolu profesoru asociācijai
Latvijas Jauno zinātnieku apvienībai
Latvijas Neatkarīgā izglītības un zinātnes apvienībai
Latvijas Brīvo arodbiedrību savienībai (LBAS)
Latvijas Darba devēju konfederācijai (LDDK)

Par zinātnes finansējumu atjaunošanas
un noturības mehānisma plānā 2021. – 2027. gadam

Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība (turpmāk - LIZDA) neatbalsta 29.01.2021. Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes sēdē virzīto Finanšu ministrijas 8 mljrd. EUR (valsts un ES fondu) finansējuma sadalījumu reformām, attīstībai un ekonomikas noturībai Atjaunošanas un noturības plāna ietvaros 2021. – 2027. gadam. Plāna komponentes: klimats, digitālā transformācija, veselība, nevienlīdzības mazināšana, ekonomikas transformācija un likuma vara. Vislielākais finansējums (20%-30% katrai no komponentēm) paredzēts klimata pārmaiņām, digitālajai transformācijai un nevienlīdzības mazināšanai. Detalizētāks katras komponentes iztirzājums parāda finansējumu piešķirumu valsts pārvaldes iestādēm un uzņēmumiem, lai nodrošinātu risinājumus problēmām, kas saistītas ar klimata izmaiņām, nepietiekošu digitalizāciju un sociālās nevienlīdzības novēršanu. LIZDA nenoliedz šo komponentu svarīgumu sabiedrības, valsts un tautsaimniecības attīstībā, tomēr vērs uzmanību, ka komponentu ietvaros izstrādātie priekšlikumi neparāda finansējumu zinātnei, t.sk. fundamentālajiem un lietišķajiem pētījumiem. Pētniecībai ir būtiska loma ekonomikas atveseļošanā un tautsaimniecības attīstībā, kas īpaši atspoguļojas pašlaik, COVID-19 izraisītās krīzes apstākļos.

No Izglītības un zinātnes ministrijas pieprasītajiem investīciju atveseļošanas un noturības mehānisma plānā paredzētajiem 453 miljoniem EUR, piešķirti tikai 132 miljoni EUR, no kuriem tikai 5 miljoni EUR septiņu gadu periodam paredzēti atvērtajai zinātnei.

LIZDA jau iepriekš vērsusi uzmanību, ka likumos "Par valsts budžetu 2021. gadam" un "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2021., 2022. un 2023. gadam" valsts finansējums pētniecībai un attīstībai ir nepietiekošs, un tas apgrūtinās zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas noteikto

mērķu un uzdevumu īstenošanu. LIZDA vairākkārt vērsusi uzmanību, ka, saistībā ar nepietiekošu zinātnes bāzes finansējumu, zinātnē nodarbināto atalgojums Latvijā ilgstoši nav konkurētspējīgs ar citām Eiropas Savienības valstīm. Nepieciešams uzlabot zinātnieku atalgojumu no bāzes finansējuma, jo pašlaik zinātnē nodarbinātie jau ilgstoši atrodas sociāli neaizsargātās pozīcijās. Gan augstskolas, gan zinātniskie institūti nespēj nodrošināt zinātnes personālu ar patstāvīgu, konkurētspējīgu atalgojumu, un darba samaksa pamatā ir projektos balstīta.

LIZDA arī pieprasīja, lai "Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam" , un "Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam" projektos tiktu plānots augstāks rezultatīvais rādītājs pētniecībai un attīstībai, kas atbilstoši pašlaik plānotajam rādītājam tikai 2024. gadā paredz 1% no iekšzemes kopprodukta (turpmāk – IKP), neraugoties uz to, ka Latvijā netiek pildīta Zinātniskās darbības likuma norma par pilnu valsts finansējuma apjomu zinātnei, un jau 2003.gadā ES dalībvalstis, ieskaitot Latviju, izveidoja vienotu Eiropas pētniecības telpu, kurā vienotās pētniecībā un attīstībā ieguldīt vismaz 3% no IKP.

LIZDA vērs izpildvaras, zinātnes organizāciju un citu sadarbības partneru uzmanību uz to, ka Latvijas plānošanas dokumentos turpmākajiem septiņiem gadiem paredzēti augsti pētniecības un attīstības rezultatīvie rādītāji, kas saistīti ar zinātnē nodarbināto īpatsvara, zinātnisko darbinieku vidējās slodzes, jauno doktora grādu ieguvēju, kā arī zinātnisko publikāciju un citu rādītāju skaita palielināšana. Zinātnes un pētniecības kapacitāte un izcilība nav iespējama bez adekvāta, konkurētspējīga finanšu resursa. Arī Eiropas Komisijas (turpmāk – EK) rekomendācijās Latvijai norādīts, ka Latvijas investīcijas pētījumiem un attīstībai ir nepietiekošas, tās ir zemākas kā ES valstu vidējie rādītāji (Council recommendations to Latvia, 2020). LIZDA informē, ka tiks nosūtīta vēstule EK, lai vērstu uzmanību uz ilgstoši realizēto finansējuma nepietiekamību zinātnē.

LIZDA aicina arī pārējās zinātnes organizācijas vērsties pie valsts amatpersonām, lai panāktu zinātnes finansējuma palielinājumu. Iestājoties par zinātnē nodarbināto interešu aizstāvību, ceram uz izpratni un sadarbību kopējo nākotnes mērķu īstenošanā.

Patiesā cieņā

priekšsēdētāja

(*paraksts)

Inga Vanaga

Štefenhagena 29824554
dita.stefenhagena@lizda.lv

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU